

Handläggare
Marjo Tuomi
Telefon: 08-50836259

Till
Äldrenämnden
17 februari 2026

Svar på remiss av handlingsplan för en åldersvänlig stad

Svar på remiss från kommunstyrelsen, KS 2025/524

Förvaltningens förslag till beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen om handlingsplan för en åldersvänlig stad och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat en reviderad handlingsplan för en åldersvänlig stad till äldrenämnden för yttrande senast den 2 mars.

Stockholms stad ska vara en åldersvänlig stad som säkerställer att äldre personer åtnjuter samma mänskliga rättigheter som andra grupper i samhället. Äldre måste erbjudas möjligheter att delta i samhällslivet, vara delaktiga i beslut som påverkar deras liv och få tillgång till nödvändiga tjänster och omsorg. Ett åldersvänligt samhälle är inkluderande och tillgängligt och skapar förutsättningar för människor att känna sig trygga samt bibehålla fysisk, psykisk och social hälsa. En viktig utgångspunkt för arbetet är att staden ska vara lyhörd för den äldre befolkningens egna önskemål.

Stockholms stad har åtagit sig att följa Världshälsoorganisationens evidensbaserade modell för att bli åldersvänlig. Utifrån den har staden identifierat fem utvecklingsområden som handlingsplanen utgår ifrån: delaktighet och inflytande, samverkan och partnerskap, social inkludering, bostäder och stadsmiljö samt kommunikation och information. Till varje utvecklingsområde hör ett antal mål som beskriver den långsiktiga förändring som staden strävar efter. Alla nämnder och bolag ska i sina verksamhetsplaner ange egna aktiviteter och tillvägagångssätt för att bidra till målen enligt handlingsplanen. Vissa nämnder och bolag har tilldelats en särskild roll inom respektive utvecklingsområde. Kommunstyrelsens äldreombudsman ska stödja i arbetet. I uppföljningen av mål och indikatorer ska både arbetets framgångar och utmaningar redovisas.

Förvaltningen ser positivt på stadens ansats att vara åldersvänlig och instämmer i stort med handlingsplanens övergripande struktur. Det är också positivt att ansvarsfördelningen har förtydligats och att äldrenämnden har fått en särskild roll att samverka med andra utpekade nämnder. I övrigt kan planen med fördel kompletteras med en övergripande beskrivning av stadens arbete hittills inom de valda utvecklingsområdena. Förvaltningen ser även gärna att stadsledningskontoret skulle ansvara för en stadsövergripande samordning. Därtill har förvaltningen förslag till kompletteringar och förtydliganden under utvecklingsområden för samverkan och partnerskap, social inkludering, bostäder och stadsmiljö samt kommunikation och information.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har reviderat handlingsplan för en åldersvänlig stad och remitterat den till äldrenämnden för yttrande senast den 2 mars 2026. Bland de övriga remissinstanserna finns 14 andra facknämnder, tre stadsdelsnämnder och Stockholms stadshus AB.

Ärendet

Alla nämnder och bolagsstyrelser har ansvar för att säkerställa de mänskliga rättigheterna; de är odelbara och ingen rättighet är viktigare än någon annan. Samtidigt är det viktigt att synliggöra och arbeta utifrån kunskapen att individer och grupper har olika levnadsvillkor och möjligheter.

Stockholms stad ska vara en åldersvänlig stad som säkerställer att äldre personer åtnjuter samma mänskliga rättigheter som andra grupper i samhället. Äldre måste erbjudas möjligheter att delta i samhällslivet, vara delaktiga i beslut som påverkar deras liv och få tillgång till nödvändiga tjänster och omsorg. Ett åldersvänligt samhälle är inkluderande och tillgängligt och skapar förutsättningar för människor att känna sig trygga samt bibehålla fysisk, psykisk och social hälsa. Eftersom de äldre är en heterogen grupp med varierande behov, resurser och förutsättningar såväl i hälsa, ekonomisk situation, kulturell bakgrund, utbildningsnivå som i livsstil, behöver staden vara väl förtrogen målgruppens olikheter.

Stockholms stad är grundare och fullvärdig medlem i det europeiska nätverket Age-friendly cities and communities. Därmed har staden åtagit sig att arbeta för en åldersvänlig stad genom att:

- lyssna på den åldrande befolkningens behov,
- samarbeta med äldre människor och över sektorsgränserna för att skapa åldersvänliga fysiska och sociala miljöer,
- bedöma och bevaka stadens åldersvänlighet,
- dela med sig av erfarenheter, prestationer och lärdomar till andra städer och samhällen.

Stockholms stad har även åtagit sig att arbeta enligt en modell från Världshälsoorganisationen (WHO) där ett antal utvecklingsområden för en åldersvänlig stad har pekats ut. Staden har anpassat områdena efter sina förutsättningar till följande områden som handlingsplanen utgår ifrån:

- Delaktighet och inflytande
- Samverkan och partnerskap
- Social inkludering
- Bostäder och stadsmiljö
- Kommunikation och information

Till varje utvecklingsområde hör ett antal mål som beskriver den långsiktiga förändring som staden strävar efter. Målen pekar på en tydlig, gemensam riktning med flexibilitet för nämnder och bolag att ta fram egna aktiviteter utifrån respektive verksamhetsområden och prioriteringar.

År 2017 tog äldrenämnden fram en strategi för en äldrevänlig stad. Efter det genomförde Stiftelsen Äldrecentrum en baslinjemätning för att fånga in äldre personers synpunkter om hur staden kunde bli mer åldersvänlig. Utifrån dessa underlag tog staden fram en treårig handlingsplan år 2021 vilken nu reviderats. Vid revideringen har underlag från Stiftelsen Äldrecentrums utvärdering av den förra handlingsplanen 2024, workshop med stadens olika pensionärsråd, samtal med andra kommuner och enkätutskick till styrgruppen använts.

Även flera av stadens andra styrdokument tangerar handlingsplanen och bidrar till arbetet för en åldersvänlig stad:

- Stockholms stads kvalitetsprogram
- Programmet för mänskliga rättigheter (MR-programmet)
- Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning
- Stockholms stads program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oberoende relation
- Stockholms stads program för att motverka hemlöshet
- Översiktsplan för Stockholms stad
- Äldreboendeplan

Ett stort fokus i handlingsplanen är att motverka diskriminering och fördomar på grund av ålder, så kallad ålderism, som enligt WHO:s rapport allvarligt begränsar äldre personers möjlighet att delta i arbetslivet och samhället samt att få tillgång till nödvändiga tjänster.

Nämnder och bolagsstyrelser ska i sina verksamhetsplaner ange aktiviteter och tillvägagångssätt för att bidra till målen enligt handlingsplanen. I uppföljningen av mål och indikatorer ska både arbetets framgångar och utmaningar inom respektive område redovisas. Kommunstyrelsens äldreombudsman ska stödja nämnder och bolagsstyrelser i arbetet, sprida information och inspiration samt följa upp planen i sin rapport vartannat år. Handlingsplanen beslutas av kommunstyrelsen, som också ansvarar för uppföljningen, och revideras vid behov.

Handlingsplanen beskriver övergripande vart och ett av de fem utvecklingsområdena. Den lyfter särskilt de önskade effekterna och målen för berörda nämnder och bolag. Vissa nämnder och bolag har en särskild roll inom respektive utvecklingsområde. Samtliga områden tar sikte på målen i stadens budget och vad som krävs för att förverkliga dem.

1. Delaktighet och inflytande

Stockholms stad bedriver ett aktivt arbete som främjar delaktighet och inflytande. Äldre är delaktiga och har inflytande i hur utvecklingsarbetet stärks och utvecklas.

- Nämnder och bolag utvecklar ett åldersvänligt arbetssätt som säkerställer att olika kunskaper och erfarenheter från äldre invånare tillvaratas och vägleder utvecklingsarbetet.

2. Samverkan och partnerskap

En åldersvänlig stad byggs genom samverkan mellan stadens verksamheter, civilsamhälle, akademi, Region Stockholm och näringsliv. Genom att arbeta över sektorsgränser skapas bättre möjligheter att möta äldres behov och utveckla hållbara lösningar för trygghet, delaktighet och livskvalitet.

- Nämnders och bolags arbete för en åldersvänlig stad utmärks av intern och extern samverkan och partnerskap.
- Äldrenämnden arbetar aktivt och samordnande för nätverksbyggande mellan olika aktörer.

3. Social inkludering

Stockholms stad arbetar aktivt med att främja social gemenskap och inkludering med fokus på allas lika möjligheter. Ett hälsosamt och värdigt åldrande innefattar att staden utvecklar seniorers möjlighet att bibehålla och stärka fysisk, social och psykisk hälsa. Stadens arbete ska bidra till att seniorer har goda förutsättningar att åtnjuta ett självständigt liv med god livskvalitet.

- Stadsdelsnämnderna ska med stöd av äldrenämnden samverka med idrottsnämnden, kulturnämnden och socialnämnden för att identifiera relevanta aktiviteter för äldre med varierande behov och förutsättningar.
- Stadsdelsnämnderna ska med stöd av äldrenämnden samverka med bostadsbolagen och Micasa för att identifiera lämpliga lokaler som gynnar möjligheten att utveckla träffpunkter och aktiviteter för äldre.
- Stadsdelsnämnderna ska samverka med äldrenämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden och socialnämnden. Utifrån lokala analyser ska stadsdelsnämnderna, idrottsnämnden, kulturnämnden och socialnämnden erbjuda fysiska och digitala aktiviteter som bidrar till ett jämställt deltagande som lockar såväl män som kvinnor.
- Äldrenämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna se över vilka insatser som bidrar till att öka den digitala kompetensen och delaktigheten för äldre. Stadsdelsnämnderna ska erbjuda de äldre möjlighet att öka sin digitala kompetens och därmed delaktighet i det digitala samhället.
- Samtliga berörda nämnder ska arbeta för att motverka och bryta ofrivillig ensamhet, digitalt utanförskap och social isolering hos äldre både i ordinärt och särskilt boende.
- Äldrenämnden ska i samverkan med socialnämnden, idrottsnämnden och stadsdelsnämnderna identifiera evidensbaserade förebyggande insatser som kan bidra till psykiskt och socialt välbefinnande hos äldre och utveckla metoder för uppsökande arbete.
- Äldrenämnden ska samverka med idrottsnämnden, kulturnämnden, socialnämnden och stadsdelsnämnderna för att äldre ska ha möjlighet att bibehålla och utveckla sina intressen samt delta i social gemenskap. Arbetet ska ske i samverkan med civila samhället och andra relevanta aktörer.

4. Bostäder och stadsmiljö

En åldersvänlig stad möjliggör ett tryggt och självständigt boende genom hela livet. Tillgängliga bostäder och en välplanerad stadsmiljö med hög kvalitet stärker äldres rörelsefrihet, säkerhet, gemenskap och trygghet. Med tanke på hur många äldre som skadas i fallolyckor både i hemmet och i utemiljön behöver säkerhetsaspekter beaktas i planering, utformning och skötsel. Genom klimatanpassning, universell utformning, kunskapshöjande insatser och samverkan utvecklas boendeanternativ och offentliga platser som stödjer ett aktivt och inkluderande liv.

- Äldrenämnden, socialnämnden, stadsdelsnämnderna och bostadsbolagen arbetar aktivt tillsammans för att genomföra

informationsinsatser för att påverka rörligheten på bostadsmarknaden i syfte att få fler äldre att byta en otillgänglig bostad mot en mer tillgänglig.

- Stadsbyggnadsnämnden ska i samverkan med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna vidta riktade kommunikationsinsatser till seniorer om möjligheten till bostadsanpassning.
- Stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och äldrenämnden ska samverka i kunskapsuppbyggnaden om hur fler aktörer kan stimuleras till att bygga fler ändamålsenliga bostäder för äldre och i dialog med byggaktörer undersöka hur tillkomst av bostäder kan öka.
- Stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och bostadsbolagen arbetar aktivt för fler tillgängliga och klimatanpassade bostäder för äldre till överkomliga priser genom nyproduktion och anpassning av befintliga bostäder. Markanvisningar görs i enlighet med det behov som identifieras i ny modell Äldreboendeplanering.
- Äldrenämnden ska i samverkan med stadsbyggnadsnämnden, bostadsbolagen, Micasa, stadsdelsnämnderna och idrottsnämnden vidta insatser som förebygger fallolyckor. De ska även sprida kunskap om vilka åtgärder som kan vidtas för att undanröja risker i boendemiljön, samt hur kost och träning kan bidra till att upprätthålla muskulatur och balans.
- Bostadsbolagen och bostadsförmedlingen ska genomföra riktade informationsinsatser om möjligheten att byta bostad för att fler kan planera ett fungerande och ändamålsenligt boende i tid.
- Socialnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna ska i samverkan med bostadsbolagen och Micasa arbeta för att motverka hemlöshet.
- Trafikkontoret, fastighetskontoret och bostadsbolagen arbetar i samverkan med stadsdelsnämnderna för att trygga platser och för att säkerställa en inkluderande stadsmiljö som är tillgänglig för äldre.
- Trafikkontoret, fastighetskontoret, bostadsbolagen och stadsdelsnämnderna genomför, med stöd av äldrenämnden, kunskapshöjande informationsinsatser. Insatser riktade till medarbetare som i sitt yrkesutövande möter äldre vuxna, med fokus på hur stadsmiljö kan utformas och kommuniceras på ett sätt som främjar trygghet, tillgänglighet och självständighet genom hela livet.

5. Kommunikation och information

Stockholm ska vara en åldersvänlig stad där all information om stadens verksamheter och tjänster är lättillgänglig, begriplig och anpassad efter olika äldres behov. Äldre ska uppleva att det är lätt att kommunicera med stadens verksamheter och att information om stadens verksamheter och aktiviteter är relevant samt väcker nyfikenhet och intresse.

- Äldrenämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna utveckla informationsmaterial utifrån aktuella förutsättningar.
- Stadens nämnder och bolag ska vidta informationsinsatser som bidrar till att äldre får ökade möjligheter att få information om de aktiviteter och andra riktade insatser för äldre som staden erbjuder.
- Stadens nämnder och bolag ska vidta kommunikationsinsatser som bidrar till att äldre inkluderas oavsett språkliga eller digitala hinder.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande äldreomsorgsfrågor. Samverkan med de fackliga organisationerna har skett i förvaltningsgruppen den 11 februari 2026.

Kommunstyrelsens pensionärsråd har tagit del av ärendet den 10 februari och socialnämndens, äldrenämndens och överförmyndarnämndens gemensamma råd för funktionshinderfrågor den 12 februari 2026.

Jämställdhetsanalys

En åldersvänlig stad syftar bland annat till att skapa förutsättningar för alla äldre att känna sig trygga och bibehålla fysisk, psykisk och social hälsa. Statistik och forskning visar att äldre är en heterogen grupp med varierande levnadsförhållanden och förutsättningar och att det finns skillnader både i hälsa och socioekonomiska resurser mellan kvinnor och män. Exempelvis lever kvinnor i genomsnitt längre och känner sig mer ensamma i ålderdomen än män. Äldre män däremot är den grupp som begår flest självmord i Sverige. Fler kvinnor än män är våldsutsatta och män utövar, oftare än kvinnor, våld i nära relationer. Äldre kvinnor blir också oftare vårdare för sin partner än äldre män. Många äldre kvinnor har även lägre pension än män och därmed sämre möjligheter att klara sig ekonomiskt.

Ansatsen åldersvänlig stad har möjlighet att belysa skillnader i levnadsförhållanden mellan kvinnor och män och därmed bidra till att rätt åtgärder kan vidtas för att främja hälsa och livskvalitet samt förebygga ohälsa hos båda könen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser positivt på att staden har en ambition att följa WHO:s evidensbaserade modell för åldersvänliga städer. Det främjar de äldre och deras levnadsvillkor men också staden i sin strävan att planera de olika verksamheterna både hållbart och resurseffektivt, i enlighet med Agenda 2030. Att de äldre får påverka hur verksamheter, service och miljöer bör utformas är avgörande för en målgruppsanpassad och inkluderande stadsutveckling.

Förvaltningen instämmer i att det är viktigt att handlingsplanen revideras vid behov för att den ska motsvara den äldre befolkningens aktuella behov. Förvaltningen bedömer att det fortsatta arbetet bör utgå från effekterna av det redan pågående arbetet och vad som behövs för att göra förflyttningar framåt. Att under inledning av planen beskriva de huvudsakliga åtgärderna hittills inom de prioriterade utvecklingsområdena skulle ge en helhetsbild av stadens arbete.

Det är positivt att vissa nämnder och bolag tilldelats en särskild roll inom de olika utvecklingsområdena. Även om alla berörda nämnder och bolag ska ta ansvar inom sitt verksamhetsområde är det viktigt att vissa nämnder håller ihop arbetet. Det är också mycket bra att äldrenämnden har en uttalat sammanhållande roll i flera frågor som ingår i dess ansvarsområde.

Förvaltningen anser att det är bra att arbetet löpande redovisas i stadens ordinarie uppföljningsprocesser och att kommunstyrelsens äldreombudsman ska vara stöd för nämnders och bolagsstyrelsers arbete. För att stötta och styra den stadsgemensamma ansatsen föreslår förvaltningen att kommunstyrelsen samordnar stadens arbete exempelvis genom att ha regelbundna avstämningar med de utpekade facknämnderna och bolagen.

Följande synpunkter berör respektive utvecklingsområde:

Samverkan och partnerskap

Texten beskriver väl mångfalden av de aktörer som staden behöver samverka med. Dock stämmer inte andra meningen i tredje stycket på sidan 8 och behöver formuleras om, förslagsvis:

”Stadsdelsnämndernas förebyggande enheter anordnar exempelvis särskilda seniordagar där bland annat även äldrenämnden, kulturnämnden, idrottsnämnden och idéella föreningar medverkar.”

Social inkludering

På första punkten på sidan 11 vill förvaltningen formulera om början av meningen eftersom äldrenämnden inte är operativ utan

endast stödjer stadsdelsnämnder: *”Stadsdelsnämnderna ska med stöd av äldregruppen se över vilka insatser som bidrar till att öka den digitala kompetensen och delaktigheten för äldre.”*

Förvaltningen föreslår att det under kapitlet ”Stärkt hälsa och social inkludering” beskrivs närmare skillnaderna mellan kvinnor och män, exempelvis såsom det står under jämställdhetsanalysen i detta tjänsteutlåtande. Hälsa, livskvalitet och förutsättningar att delta i sociala sammanhang påverkas av flera faktorer, vilket är viktigt att ha i åtanke vid valet av effektiva åtgärder för att nå båda könen. För att betona detta kan den andra punkten på sidan 12 kompletteras genom att skriva båda könen för sig, inte enbart ”äldre”:

”Äldregruppen ska i samverkan med socialnämnden, idrottsnämnden och stadsdelsnämnderna identifiera evidensbaserade insatser som kan bidra till psykiskt och socialt välbefinnande både hos kvinnor och män samt utveckla metoder för uppsökande arbete.”

Bostäder och stadsmiljö

Förvaltningen anser att texten beskriver väl det som är viktigt inom området. Dock önskar förvaltningen lyfta fram följande:

- sista punkten på sidan 13: Stryk sista meningen *”Markanvisningar görs i enlighet med det behov som identifieras i ny modell äldreboendeplanering.”* Meningen stämmer inte eftersom möjligheten till markanvisning styrs av så många andra faktorer än identifierat behov i äldreboendeplanen.
- Första punkten på sidan 14: Stryk gärna det som kommer efter kommatecknet i sista meningen *”..., samt hur kost och träning kan bidra till att upprätthålla muskulatur och balans.”* Detta ingår i arbetet att förebygga fallolyckor.

Kommunikation och information

Förvaltningen delar handlingsplanens analys av informations- och kommunikationsbehovet. Däremot riskerar planens detaljstyrning, exempelvis i val av kanaler för kommunikationen och att det ska finnas rörlig bild, snarare att hämma utveckling och anpassning. Förslagsvis kunde planen med fördel beskriva vikten av det personliga mötet och tilltalet som ofta är avgörande för att en person ska testa och ta till sig en ny aktivitet. Det är viktigare att förstå hur kommunikationen kan stödja en sådan process än att exakt beskriva var information ska synas. Detta är ett ständigt pågående arbete där specialister och yrkesprofession måste samverka och där man ibland måste pröva sig fram till det mest lyckade arbetssättet. Samma gäller detaljnivån av tillgänglighet och språk: Stockholms stad behöver följa ett antal lagar och föreskrifter, vilket kommunikationsprofessionen ska stötta med.

Förvaltningen föreslår att äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen för handlingsplan för en åldersvänlig stad och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Karin Bülow
Äldredirektör
Äldreförvaltningen

Jonna Hermansson
Avdelningschef
Äldreförvaltningen

Bilaga

1. Handlingsplan för en åldersvänlig stad

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Karin Bülow, Äldredirektör	2026-02-02
Jonna Hermansson, Avdelningschef	2026-02-02